

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингінің нәтижесі

I. Кіріспе бөлімі

Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» 2015 жылғы 18 қарашадағы заңының 7-бабының талаптарына сәйкес сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг – сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл субъектілерінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаттың тиімділігіне, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы құқық қолдану практикасының жай-күйіне, сондай-ақ қоғамның сыбайлас жемқорлық деңгейін қабылдауы мен бағалауына қатысты ақпаратты жинау, өңдеу, жинақтап-қорыту, талдау және бағалау жөніндегі қызметі деп түсіндірілген.

1. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингінің мәні: ҚР ДСМ «Трансфузиология ғылыми-өндірістік орталығы» ШЖҚ РМК қызметі.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингтің негізгі міндеті ҚР ДСМ «Трансфузиология ғылыми-өндірістік орталығы» ШЖҚ РМК (бұдан әрі - Орталық) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі қызметін зерделеу және бағалау. Орталық Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің ведомстволық бағынысты ұйымы болып табылады, квазимемлекеттік сектор субъектілеріне жатады. Жарғыға сәйкес орталық қызметінің мәні донорлық, қан, плазма, қан жасушаларын дайындау, қан компоненттерін, препараттарын және диагностикалық стандарттарды өндіру бойынша жұмыстарды ұйымдастыру болып табылады.

2. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг: ҚР ДСМ «Трансфузиология ғылыми-өндірістік орталығы» ШЖҚ РМК құрылымдық бөлімшелерінде жүргізілді.

3. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг жүргізудің мерзімі: 2018 жылғы 1 қаңтарда басталды 2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталды.

4. Бақыланған мерзім: 2019 жыл.

II. Ақпараттық-аналитикалық бөлімі:

Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» заңының (бұдан әрі – Заң) 6-бабымен сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл шараларының жүйесі бекітілді, атап айтқанда: сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру; заң сараптамасын жүргізу кезінде сыбайлас жемқорлық нормаларын анықтау; сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды қалыптастыру және сақтау; қаржылық бақылау; сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер; мүдделер қақтығысын болдырмау және шешу.

1) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыруға қатысты:

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру білім беру, ақпараттық және ұйымдастырушылық сипаттағы шаралар кешені арқылы жүзеге асырылады, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі әрбір субъектінің міндеті болып табылады. Заңның 9-бабының 4-тармағына сәйкес сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру бойынша ақпараттық және ұйымдастыру қызметі түсіндіру жұмыстарын жүргізу жолымен іске асырылады. Төзбеушілік көзқарасын сыбайлас жемқорлыққа болуы тиіс азаматтық ұстанымы бар әрбір қызметкер, сондай-ақ адалдық кеңейді. Орталық Азаматтардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетін, сыбайлас жемқорлыққа тұрақты иммунитетін, оны көпшілік алдында мінажат етпей, қалаған нәтижеге қол жеткізу мүмкін еместігін түсінеді. Орталықта сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениет әрбір қызметкерге сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес қағидаттарын жеткізу арқылы қалыптасады. Орталық Қоғамның бір бөлігі бола отырып, әлеуметтік сау қоғам құруға өз үлесін қосуға ұмтылады. Орталық Қазақстандық патриотизм рухын дамыту және сыбайлас жемқорлықты қабылдамау маңыздылығын түсіне отырып, сыбайлас жемқорлыққа қарсы оқыту семинарларын өткізеді.

Осыған орай, Орталық жыл сайын қызметкерлерді құқықтық жаппай оқыту бағдарламасын бекітеді, оған сәйкес Орталықта кесте бойынша сабақтар, соның ішінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы зерделеу жүргізіледі.

Сондай-ақ, «Нұр Отан» ХДП бастауыш партия ұйымының мүшелері қоғамдық іс-шараларға үнемі қатысады. Бақыланған кезеңде екі жалпы оқыту өткізілді, сондай-ақ 1 семинар, 2 баяндама өтті, онда сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәселелер талқыланды.

2) Сыбайлас жемқорлық нормаларының заң сараптамасын Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жүргізуге қатысты.

Орталық бақылау-қадағалау функцияларын жүзеге асырмайды және мемлекеттік қызмет көрсетпейді. Жұмыс тобы бақылайтын кезеңде құрылымдық бөлімшелердің қызметін қозғайтын сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін дискрециялық өкілеттіктер мен нормаларды анықтау мәніне ішкі (жергілікті) құжаттарға сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг жүргізді. Ішкі (жергілікті) құжаттар бойынша жүргізілген мониторинг нәтижелері бойынша сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін дискрециялық өкілеттіктер мен нормалар анықталмаған. Орталықта Мемлекеттік сатып алу рәсімдерін өткізу кезінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін болдырмау мақсатында Орталық Қазақстан Республикасының «Мемлекеттік сатып алулар туралы» Заңының, мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру ережелерінің талаптарын мүлтіксіз сақтайды. Бұдан басқа, Орталық «Дәрілік заттар мен медициналық

бұйымдарды, фармацевтикалық қызметтерді сатып алуды ұйымдастыру және өткізу ережесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2009 жылғы 30 қазандағы № 1729 қаулысының талаптарын қатаң сақтауда.

Қызметкерлердің ішкі корпоративтік қарым-қатынастардың этикалық нормаларын, әлеуметтік жауапкершілікті, сондай-ақ бизнес этикасының басқа да басым мәселелерін сақтау мақсатында Орталықта іскерлік этика ережелері енгізілген. Аталған Ережелердің мақсаты Орталықтың корпоративтік құндылықтарын анықтау болып табылады, оларды орындау орталықтың және оның қызметкерлерінің іскерлік мінез-құлқын анықтайтын және қоғамның беделін, оның бәсекеге қабілеттілігі мен тиімділігін қалыптастыратын негізгі этикалық құндылықтарға бейілділігін көрсетеді. Орталықта орталықтың штаттық кестесінде көзделген барлық лауазымдарға лауазымдық нұсқаулықтар әзірленіп, енгізілді. Бұдан басқа, орталық қызметкерлерінің лауазымдық нұсқаулықтарына талдау жүргізілді. Мониторинг нәтижелері бойынша лауазымдық нұсқаулықтарда қызметкерлердің лауазымдық міндеттері мен құқықтары айқын белгіленген және белгіленген, лауазымдық нұсқаулықтардың ережелері орталық қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлық іс-әрекеттерін жүзеге асыру тәуекелдерін жоққа шығарады. Орталық директорының бұйрығымен қызметкерлерді іздестіру, жалдау, тағайындау және Қызметке енгізу және кадр резервін қалыптастыру ережелері бекітілді. Сондай-ақ кадрлық саясат бекітілді. Бірінші басшы ауысқан кезде «командалық» орын ауыстыру фактілері анықталған жоқ.

Қаржылық бақылауға қатысты

Орталықта басқару функцияларын атқаратын тұлғалар кірістер мен мүлік туралы декларацияларды мемлекеттік кірістер департаментіне уақтылы ұсынды.

Орталықтың сайтында толық жаңартылып отыратын мемлекеттік сатып алу бөлімі бар. Қаржылық есептілік сайтта орналастырылған (қаржылық есеп және аудит нәтижелері).

Сыбайлас жемқорлық шектеулеріне қатысты

Заңның 12-бабына сәйкес сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер – бұл заңда белгіленген және сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың алдын алуға бағытталған шектеулер, соның негізінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы:

- 1) мемлекеттік функцияларды орындаумен сыйыспайтын қызметті жүзеге асыру;
- 2) жақын туыстарының, ерлі-зайыптылардың және жекжаттардың бірлескен қызметіне (жұмысына) жол бермеу;

3) ресми таратуға жатпайтын қызметтік және өзге де ақпаратты мүліктік және мүліктік емес игіліктер мен артықшылықтарды алу немесе алу мақсатында пайдалануға;;

4) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес қызметтік өкілеттігін орындауға байланысты сыйлықтар қабылдау болып табылады.

Жоғарыда айтылған шектеулерді бұзу фактірлері анықталған жоқ.

Мүдделер қақтығысына байланысты

Қаңның 15-бабына сәйкес мүдделер қақтығысы - Жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдарға, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдарға, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдарға теңестірілген адамдарға, лауазымды адамдарға, егер мүдделер қақтығысы орын алған болса, лауазымдық міндеттерін жүзеге асыруға тыйым салынады.

Мониторинг нәтижесі Орталықта мүдделер қақтығысын реттеу орталықтың іскерлік этика ережелерімен және орталықтың өзге де ішкі құжаттарымен регламенттелгені анықталды.

Орталықтың Іскерлік әдеп ережелері әрбір қызметкер үшін қолжетімді құжат және Орталықтың жаңадан қабылданған қызметкерлерімен танысу үшін міндетті болып табылады.

Сыбайлас жемқорлыққа байланысты құқықтық бұзушылыққа қатысты

Заңның 1-бабына сәйкес сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық – бұл үшін заңда әкімшілік немесе қылмыстық жауаптылық белгіленген, сыбайлас жемқорлық белгілері бар құқыққа қайшы, кінәлі түрдегі іс-әрекет (әрекет немесе әрекетсіздік).

Орталықта сыбайлас жемқорлық құқықтық бұзушылық жасаған тұлғалар анықталған жоқ.

Құқықтық статистика мәліметтеріне қатысты

Орталықта Статистика органдарының мәліметтері жоқ.

Касательно обращений физических и юридических лиц в отношении коррупционных действий работников Центра

Центром изучены публикации в средствах массовой информации, звонки, зарегистрированные по телефону «доверия», обращения физических и юридических лиц в отношении коррупционных действий работников Центра. По результатам мониторинга публикации в отношении работников Центра в средствах массовой информации не выявлены. Обращения от физических и юридических лиц относительно коррупционных действий работников Центра не поступали. Жалоб по телефону «доверия» не поступали, в журнале приема граждан обращения относительно коррупционных действий работников не зафиксировано. По итогам проведенного мониторинга осуществления Центром государственных закупок товаров, работ, услуг факты, связанные с

коррупцией по государственным закупкам, в деятельности Центра, отсутствуют. Жалобы, заявления, обращения о коррупционных правонарушениях при осуществлении государственных закупок в адрес Центра на действия работников, не поступали.

Орталық қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлық әрекеттеріне қатысты жеке және заңды тұлғалардың өтініштеріне қатысты

2018 жылдың қараша айында қызметкерлердің 84% - ын, қызметкерлердің 79% қамтыған анонимдік сауалнама жүргізілді.

Орталық қайырымдылық бойынша бірқатар акциялар өткізді. Ақмола облысының Урюпинка ауылындағы №1 балалар үйінің тәрбиеленушілеріне сыйлықтар түрінде көмек көрсетілді.

Сауда-ойын-сауық орталықтарында донор күндері өткізілді. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне заңды тұлғаларды мемлекеттік тіркеу және филиалдар мен өкілдіктерді есептік тіркеу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы туралы.

III. Қорытынды бөлімі

Қорытынды: Жүргізілген сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингтің нәтижелерін басшылыққа ала отырып, сондай-ақ орталықта сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілік жағдайын және сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру мақсатында Орталық:

1) Қазақстан Республикасы Мемлекеттік қызмет істері және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігінің, прокуратураның, құқық қорғау органдарының, қоғамдық ұйымдардың өкілдерін тарта отырып, Орталық қызметкерлері арасында семинарлар, дөңгелек үстелдер өткізу жолымен сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру жөніндегі жұмысты жалғастыруды;

2) орталық қызметкерлері арасында сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың мәселелері бойынша түсіндірме жұмыстарын жүргізуді ұсынады.